

Beszélgetés Dr. Inzelt Péter Igazgatóval

Mit jelent Inzelt Péter számára az innováció?

Az innováció az eredmények gyakorlati alkalmazása, jól elhatárolható a kutatás-fejlesztéstől. Innováció az, amikor valami megvalósul a gyakorlatban. A kutatástól, a fejlesztéstől az is megkülönbözteti az innovációt, hogy azoknál nagyságrendekkel több anyagi befektetést igényel. A kutatási-fejlesztési fázis ugyan kockázatot rejt magában, de az innovációhoz képest olcsó. Az innováció egyrészt termelőkapacitás létesítését, másrészt a piacra jutással, értékesítéssel kapcsolatos költségráfordítást jelenti.

Ha rátekintünk a gazdaságra, hogyan látja, mennyire hódít teret az innováció?

Ez nehéz kérdés. A mai magyar gazdaságban sok korszerű termék készül, leginkább azonban a multinacionális cégek idehelyezett részlegeiben. Tehát az export, a GDP nagy hányadát adja az IBM Székesfehérvárott, az Opel, az Audi, Suzuki, a General Electric és még néhány gyár. A magyar eredmények innovációja az iparban nagyon lassú és nehézkes.

Mire vezethető vissza ez a lassú tempó?

Ennek több oka van. Igazi magyar nagyvállalat jelenleg nincsen. A régiek sem számítottak annak világszerte mértékkel mérve, de a privatizáció során ezek vagy külföldi kézre kerültek vagy megszűntek. Tehát a multiktól független magyar ipart ma kis- és középvállalatok jelentik, ezeknek általában nincsen pénzük arra, hogy bonyolult, drága high-tech technológiákat vezessenek be. Ez óriási problémája a kialakulóban lévő globális világnak. Egy kisvállalat vagy középvállalat önállóan gyakorlatilag nem fér a piachoz, egészen kevés kivételtől eltekintve. A jövő valószínűleg olyan, hogy lesznek a nagy, globális vállalatóriások, ezeknek lehet beszállítani; lehet valamilyen helyi, lokális ellátást biztosítani; és lehet valami egészen speciális dolgot csinálni. Az utóbbi az innováció tiszta formában, de természetesen az előző két kategóriában is lehetséges és szükséges az innováció.

Milyen szerepet szán az ön által felvázolt gazdaság a szakembereknek?

Szerencsére javul a helyzet. Amikor a külföldi tulajdonosok megvették a magyar ipar egy részét, akkor évekig a rendcsinálással voltak elfoglalva. Azzal, hogy megismerjék a gyárat, elvégezzék a minimális modernizációt, ésszerűre csökkentsék a létszámot és a többi. Volt olyan periódus - 1992 és 1998 között -, amikor kutatás-fejlesztési megrendelésre gyakorlatilag alig lehetett számítani. Az utóbbi 3-4 évben világszerte hiány keletkezett jó szakemberekből egyrészt éppen azért, mert hihetetlen gyors a fejlődés. Felismerték, hogy Magyarország kiváló szürkeállománnyal rendelkezik, amely viszonylag nehezen mobilizálható. A jól képzett, tehetséges szakemberek zöme nem szívesen megy Németországba vagy Amerikába, Svédországba dolgozni, ha itthon biztosíthatók a normális

élet- és munkafeltételek. Ezért több cég telepített ide kutatóközpontokat, szoftverfejlesztő cégeket, ami azzal az eredménnyel jár, hogy a divatos szakmákban dolgozó értelmiségieknek a jövedelme, életszínvonala közel került a nyugat-európai szinthez. Tulajdonképpen ezekben a szakmákban van hazai fejlesztési lehetőség.

Az MTA SZTAKI hogyan járul hozzá ahhoz, hogy a problémák valóban mérséklődjenek?

Hogy milyen problémák vannak, amelyeknek mérséklődniük kell, azt én nem tudom pontosan. Egyrészt azért, mert mi is együttműködünk a nagyokkal. Nekünk is érdekünk, hogy olyan kutatás-fejlesztést végezzünk, aminek az eredményeit a gyakorlatban is lehet hasznosítani. A multikon kívül együttműködünk magyar cégekkel, de több minisztériummal is. Tehát vannak gyakorlatorientált munkáink, az elméleti kutatásokat pedig igyekszünk úgy megszervezni, hogy azok eredménye szintén gyakorlatorientált, idővel felhasználható legyen. A probléma az, hogy alkalmazkodnunk kell a világhoz, a gyorsan változó objektív valósághoz, és nem álomperspektívákat építgetni és azt hinni, hogy majd a világ alkalmazkodik hozzánk.

Elégedett-e az MTA SZTAKI által alkalmazott akár belső, akár külső szakemberekkel?

Igen. Ha nem lennének velük elégedett, akkor nem dolgoznának itt. Kiváló szakembergárdája van az intézetnek. Nem könnyű egyébként fiatal szakembereket felvenni, és időnként a régieket sem könnyű megtartani, éppen azért, mert ez konjunkturális terület.

Mit vár a jövőtől?

Innováció nemcsak az iparban van, hanem sok egyéb területen is. A vezető ágazatokban csak a multikhoz csatlakozva lehet valamit csinálni, mivel a piac az ő kezükben van. A piacra jutás ma bonyolult és rettenetesen drága folyamat. Kikutathatjuk, kifejleszthetjük a világ legjobb - mondjuk - borotvapengéjét, de micsoda reklám kellene ahhoz, hogy valaki megvegye! Meg kell találni azokat az üzleteket, amelyek hajlandók kirakni a pultra az új terméket, nincs exkluzív szerződésük a nagyokkal. Új termék piacra juttatása, reklámozása, az árukészlet előállítás, a kereskedelmi kapcsolatok megteremtése hihetetlen összeget igényelhet.

Sok tennivalónk lesz, például az innovációs társadalommal összefüggő ügyekben. Most megszületik a digitális aláírásról és a digitális közokiratokról szóló törvény. Ez azt jelenti, hogy a következő 10-20 évben az egész közigazgatást át kell szervezni. Meg lehet spórolni a rohangálást az önkormányzatokhoz, a sorban állást, mert minden otthonról lebonyolítható. Nagyon sok területen helye van az innovációnak, itthon, Magyarországon is. Ha megveszünk valamit, akkor is szükség van olyan szakemberekre, akik tudják, hogy mit kell megvenni, mit kell követelni egy szerződésben, akik tudják, hogyan kell a megvásárolni tervezett termékeket magyar viszonyokra adaptálni.

/Forrás: Napi Gazdaság, 2001. április 6./